

V daném případě žal. úřad, jenž rozhodoval o úpravě okresního rozpočtu na rok 1930 až v říjnu 1930, měl při svém rozhodování k dispozici výkaz okr. úřadu z 15. září 1930 o přírážkách došlých skutečně do dne 8. září 1930. Při úpravě příjmové položky Aa 1 však žal. úřad k této skutečnosti nepřihlížel; v tom shledati jest podstatnou vadu řízení.

Stížnost obrací se i proti další části nař. rozhodnutí, pokud jí byla vyloučena z potřeby částka 444.000 Kč preliminovaná na úhradu přírážkových přeplatků. O této námitce jest především konstatovati, že i takovýmto opatřením zem. výboru může býti zásadně dotčeno subjektivní právo hospodařícího subjektu, jak bylo již vysloveno i za platnosti zák. č. 77/27 Sb. v nál. Boh. A 9130/31. Proto i k této námitce jest okres legitimován.

Ve věci samé bylo uvážiti: Podle výkazu berního úřadu v Teplicích-Sanově z 11. února 1930 existuje skutečně přeplatek na obecních přírážkách okresu t.-ského z roku 1929 v částce 444.220 Kč a bude okresu sražen ve 4 měsíčních splátkách. Okres již ve svém vyjádření, podaném proti zamýšlené úpravě rozpočtu, tuto okolnost uvedl a dopisem z 15. září 1930 sdělil zem. výboru, že tuto částku skutečně zaplatil. Nař. rozhodnutí ani slovem neodůvodňuje, proč zem. výbor za této situace onu položku z rozpočtu vylučuje. Tím je však stěžující si straně znemožněno brániti se řádně proti této části nař. rozhodnutí a stejně i nss-u důvodnost tohoto opatření podrobiti náležitému přezkoumání. V tom tkví podstatná vada řízení.

Č. 11.103.

Samospráva obecní. — Řízení správní (Slovensko : I. * Dozorčí oprávnění, která podle § 99 org. zák. č. 125/1927 Sb. přísluší okresnímu výboru vůči obci, může vykonávat přímo i zemský výbor. — II. * Dozorčí opatření zemského výboru, učiněná podle § 99 org. zák. č. 125/1927 Sb., jsou konečná. — III. * V dozorčím oprávnění zemského a okresního výboru na Slovensku, normovaném v § 99 org. zák. č. 125/1927 Sb., není obsaženo právo rušiti z úřední moci zmatečné nebo nezákonné usnesení obce. — IV. Zemský výbor není oprávněn rušiti z moci úřední nezákonné nebo zmatečné rozhodnutí zemského úřadu.

(Nález ze dne 1. března 1934 č. 4160.)

Prejudikatura: ad I: Boh. A 3205/24, 3255/24; ad IV: srov. Boh. A 10.458/33, 10.908/33.

Věc: Firma P. liehovar a rafineria, úč. spol. v L. (adv. Dr. Ant. Schauer z Prahy) proti zemskému výboru v Bratislavě o paušalování obecní přírážky.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Nař. rozhodnutím zrušil zem. výbor v Bratislavě z úřední moci jako nezákonné a zmatečné usnesení obecního zastupitelstva v B. z 25. října 1923, jímž byla stěžující si firmě paušalována obecní přírážka na rok 1920 a 1921 částkou 16.000 Kč, jakož i rozhodnutí okr. úřadu

v Hlohovci z 23. listopadu 1923, jímž bylo zmíněné usnesení obce schváleno.

Maje rozhodovati o stížnosti, podané firmou P. liehovar a rafineria v L. do tohoto rozhodnutí, musil ne nss nejprve z úřední povinnosti, přihlížeti i k příslušným místům stížnosti a ústním vývodům zástupce stížnosti, zabývati otázkou, zda žal. zem. výbor v Bratislavě byl k takovému aktu kompetentní. Po této stránce bylo uvážiti:

Jde o rozhodnutí, které jest výslovně individualisováno jako akt dozorčí. Dozorčí povaha nař. rozhodnutí jest zdůrazněna již přímo v enunciatu, kde se výslovně praví, že zem. výbor rozhoduje tu z moci úřední. Mimo to jest v důvodech konstatováno, že rozhodnutí vydává zem. výbor z podnětu dosud nevyřízeného dozorčího podání obce B., směřujícího proti cit. schvalovacímu aktu okr. úřadu. Žal. úřad vysvětluje tuto procesní situaci tak, že podání obce sice bylo zprvu zamítnuto již samým okr. úřadem rozhodnutím z 15. října 1929 jako opožděné instancní odvolání, avšak toto rozhodnutí okr. úřadu bylo v dalším postupu odstraněno rozhodnutím zem. úřadu z 12. června 1930, takže dozorčí podání obce zůstalo nevyřízeno. Stížnost sice namítá, že žal. zem. výbor nesprávně pojímá podání obce B. z 21. srpna 1929 za dozorčí stížnost, a spatřuje již v tom překročení kompetence žal. úřadu. K tomu jest však připomenouti, že pro akt označený výslovně jako opatření učiněné z úřední moci jest nerozhodno, z jakého podnětu bylo učiněno. Označení věci jakožto podání dozorčí má význam jen jako doklad toho, že žal. úřad individualisoval svůj akt za dozorčí.

Žal. úřad neuvádí výslovně, o kterou zákonnou normu opírá svoji příslušnost k dozorčímu zásahu do cit. usnesení obecního zastupitelstva a rozhodnutí okr. úřadu. V důvodech nař. rozhodnutí však jest na několika místech zdůrazněno, že jak usnesení obecního zastupitelstva, tak i rozhodnutí okr. úřadu, o něž jde, jsou protizákonná a zmatečná. Tato kvalifikace zmíněných aktů jest odůvodněna poukazem na řadu předpisů týkajících se obecního finančního hospodářství. Aniž bylo nss-u potřebí zkoumati, zda normy v nař. rozhodnutí citované skutečně výtčenou protizákonnost a zmatečnost jmenovaných aktů zakládají, jest se především zabývati nejširší otázkou, zda zem. výbor v Bratislavě byl v době vydání nař. rozhodnutí zásadně vůbec oprávněn z úřední moci zrušovati nezákonná nebo zmatečná usnesení obecního zastupitelstva a okr. úřadu vůbec, či alespoň akty toho druhu, o něž je spor.

Po této stránce jest nejprve zjistiti rozsah dohlédací moci zem. výboru v Bratislavě vůči obci. Vyjítí nutno od předpisu § 99 org. zák. č. 125/1927 Sb., jehož první věta stanoví, že dohlédací moc nad obcemi, kterou vykonávají (rozuměj v době vydání zákona) na Slov. okr. výbory, přechází na (nové) okresní výbory, v druhé větě se pak praví, že dohlédací moc, která přísluší podle zák. z 12. srpna 1921 č. 329 Sb. vyšším dohlédacím úřadům, budou vykonávati zem. výbory. Vychází-li se ze stálé judikatury zastávané i v oboru práva na Slov. platného, že totiž dozorčí pravomoc, daná ve věcech obecních orgánům nižším, může býti vykonávána přímo i orgánem hierarchicky vyšším (srov. Boh. A 3205/24, 3255/24), bylo by zásadně možno i zem. výboru přiznati dozorčí kompetenci, již jest podle cit. věty prvé nadán výbor okresní. Jde tedy pak

o otázku, zda v případech dohlédací moci nad obcemi, vykonávané před účinností zák. č. 125/1927 Sb. okr. výborem, nebo příslušející vyššímu dohlédacímu úřadu podle zák. č. 329/21 Sb., bylo zahrnuto i zrušování nezákonných nebo zmatečných aktů obecního zastupitelstva z moci dozorčí, ať již ve všeobecném rozsahu, či alespoň aktů určité povahy.

Rozsah dozorčí kompetence okr. výboru před účinností zák. č. 125/1927 Sb. nutno hledati v zák. č. 126/1920 Sb. V § 99, jenž se zabývá otázkou dozorčí moci okr. výboru nad obcemi, jest tato otázka pro Slov. vyhrazena zvláštnímu zákonu. Zákonem tímto jest zák. č. 241/1921 Sb., podle jehož § 1 přísluší okr. výborům dozorčí práva, která dosud příslušela výborům municipálním. Nutno tedy pátrati, zda municipálnímu výboru příslušelo podle norem tehdy platných vůči obci dozorčí oprávnění, jaké jest dnes na sporu.

Pro otázku dozoru nad obcemi přichází v první řadě v úvahu §§ 31 a 89 odst. 3 zák. čl. XXII:1886. Právo zde založené, v němž obsaženo jest i dozorčí zrušování zmatečných aktů obce, příslušelo však úřadům služnovským (srov. Boh. A 6554/27, 8114/29) a přešlo ve smyslu § 6 zák. č. 126/20 Sb. na okresní úřad. Nepřichází tedy v daném případě tato norma v úvahu. Stejně nelze pro daný případ nic čerpati z předpisu § 26 téhož zák. článku. Předpis tento — bez ohledu na to, zda pravomoc zde založená přešla na zem. výbor — netýká se totiž dozorčího zrušování aktů obce, o kteréžto případy jest postaráno dohledem a kontrolou založenou v § 31. V § 26 jest normováno podle celkové dikce tohoto předpisu hlavně oprávnění býv. municipia k určitým pozitivním úkonům. Nemluví se v tomto předpisu o dozoru v technickém smyslu, nýbrž je tu stanoveno, že municipium se může mísi do věcí obecních, je-li požádáno obcí o zprostředkování nebo podporu či žádá-li to zájem správy nebo veřejné bezpečnosti. Kdyby byl zákonodárce chtěl v § 26 býv. municipiu přiznati práva stejná, jaká vyplývají z § 31 býv. služnému, jenž jest ostatně také orgánem municipia, byl by použil i pro označení těchto práv obvyklé a v § 31 se vyskytující dikce »dozor a kontrola«. Neučinil-li tak, dal tím dostatečně na jevo, že nechce jednu a tutéž pravomoc přiznávat i vedle služného i jinému orgánu municipia.

Pokud by kompetence žal. úřadu k dozorčímu zrušení aktů obecního zastupitelstva měla býti opřena o zák. č. 329/1921 Sb., nelze ani zde shledati normy, která by zem. nebo okr. výbor k takovému zakročení opravňovala. Dozor zde upravený týká se většinou aktů schvalovacích (§ 7, 14, 16, 17, 21, 22, 23 a jiné). Jest sice pravda, že podle předpisů § 10 cit. zák. jest usnesení nevyhovující předpokladům tohoto předpisu neplatné; i kdyby však tato sankce znamenala zmatečnost usnesení, není tím ještě řečeno, že pravomoc, odstraňovati taková usnesení, jest dána právě zem. nebo okr. výboru.

Poněvadž nař. rozhodnutí nelze po této stránce opřít ani o jinou zákonnou normu, jest v něm shledati, pokud si jím osoboval zem. výbor právo zrušiti ex offio sporné usnesení obce, nezákonné překročení pravomoci žal. úřadu.

Zbývá se dále zabývati postavením zem. výboru vůči aktu okr. úřadu, jenž byl nař. rozhodnutím rovněž zrušen. Rozřešení této otázky, není-li nějaké normy speciální, které nss neshledal, nutno hledati opět

v organizačním zákoně. Vyjítí nutno z vůdčí zásady tohoto zákona, již jest zavedení jednotné správy státní za účasti živlu občanského, jak již to naznačila ústavní listina v § 86 (Boh. A 10.458/33 a 10.908/33). Okr. a zem. výbory jsou podle § 6 tohoto zák. representací živlu občanského v jednotné správě státní. Rozdělení kompetence mezi úřady a sbory zastupitelské děje se v důsledku zásady výše vytčené v té formě, že veškerá dříve rozdělená pravomoc správy státní a samosprávné přechází podle §§ 4 a 5 na zem. a okr. úřad, v jehož rámci přísluší zem. a okr. výboru jen tolik kompetence, kolik jest jim výslovnou dispozicí zákona přiznáno. Aby tedy mohl zem. výbor z dozorčí moci zrušiti nezákonné a zmatečné rozhodnutí okr. úřadu, bylo by k tomu zapotřebí výslovné zákonné normy. Takovéto normy však nss neshledal, a nutno proto i v druhém výroku žal. zem. výboru, pokud bylo jím z moci úřední zrušeno i rozhodnutí okr. úřadu z 23. listopadu 1923, shledati překročení zákonné kompetence zemského výboru.

Č. 11.104.

Samospráva obecní: * Předpis § 11 zák. č. 169/1930 Sb. nedává obci nárok na to, aby zemský výbor poskytl jí příspěvek na úhradu celého rozpočtového schodku.

(Nález ze dne 1. března 1934 č. 4211.)

V ě c: Město R. proti zemskému výboru v Bratislavě o zemský příspěvek podle § 11 zák. č. 169/1930 Sb.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Výměrem z 12. března 1931 intimoval zem. president v Bratislavě usnesení zem. výboru v Bratislavě z 12. března 1931, jímž podle § 3 zák. č. 169/30 Sb. schválil rozpočet obce R. na rok 1931, vykazující neuhrazený schodek 955.962 Kč, k úhradě potřeb tohoto rozpočtu, a zejména za tím účelem, aby mohla obec splniti aspoň nejnutnější úkoly a povinnosti, usnesl se poskytnouti příspěvek podle ustanovení § 11 zák. č. 169/30 Sb. v obnose 396.966 Kč a k úhradě nekrytých potřeb rozpočtů církevních škol 18.118 Kč, a uložil podle § 26 cit. zák. obci, aby obecní zastupitelstvo v nejbližší schůzi jednalo o návrzích zem. výboru na úhradu zbývajícího nekrytého schodku a učinilo vhodné opatření.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí podané uvažil nss takto:

Stížnost namítá, že obec města R. vyčerpala již všechny možné zdroje příjmů jak co do zápůjček, tak i přírážek, dávek a poplatků, a aby mohla dostáti svým úkolům a povinnostem, je odkázána jedině na zemský příspěvek podle 2. odst. § 11 zák. č. 169/30 Sb., i vytýká jako nezákonnost, že jí zem. výbor neposkytl příspěvek v plné výši neuhrazeného rozpočtového schodku. Je tedy stížnost zbudována na názoru, že obce mají za určitých předpokladů nárok na zemský příspěvek ve výši neuhrazeného rozpočtového schodku. Názoru tomu nemohl nss přisvědčiti.

V § 11 zák. č. 77/27 Sb. ve znění zák. č. 169/30 Sb. ukládá se zemím, aby z přidělů připadajících jim podle § 10, poskytovaly příspěvky